



STORTINGET

Innst. 174 S

(2023–2024)

Innstilling til Stortinget
fra utdannings- og forskningskomiteen

Dokument 8:18 S (2023–2024)

Innstilling fra utdannings- og forskningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Jan Tore Sanner, Kari-Anne Jønnes, Margret Hagerup og Tone Wilhelmsen Trøen om fornyelse av karriereveiledningen i skolen

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- Stortinget ber regjeringen utrede hvordan ansvaret for rådgivnings- og karriereveiledningstjenesten for hele skoleløpet kan samles og koordineres bedre, og hvordan samarbeidet mellom karriereveiledningen, Nav og arbeids- og næringsliv kan styrkes.
- Stortinget ber regjeringen vurdere om karriereveileder skal være en egen stillingskategori i skolen, og tydeliggjøre kravene om rådgiverrelevant utdanning og kompetanse for å være rådgiver i skolen, for eksempel i henhold til anbefalingene utarbeidet av Utdanningsdirektoratet.
- Stortinget ber regjeringen styrke og videreutvikle videreutdanningstilbudet for dem som jobber med karriereveiledning i skolen.
- Stortinget ber regjeringen sikre at ungdomsskoler i områder med en høy innvandrerandel har tilstrekkelig tilgang på minoritetsrådgivere.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Beriktiget

Komiteens behandling

Kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun har uttalt seg om forslaget i brev av 24. november 2023. Brevet følger som vedlegg til innstillingen.

Komiteen har invitert til å gi skriftlige høringsinnspill i saken. Høringsinnspillene er tilgjengelige på sakens side på [stortinget.no](#).

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Steinar Krogstad, Øystein Mathisen, Lise Selnes og Elise Waagen, fra Høyre, Margret Hagerup, Kari-Anne Jønnes og Jan Tore Sanner, fra Senterpartiet, Anja Ninasdatter Abusland og Marit Knutsdatter Strand, fra Fremskrittspartiet, Himanshu Gulati, fra Sosialistisk Venstreparti, Grete Wold, fra Rødt, lederen Hege Bae Nyholt, og fra Venstre, Abid Raja, viser til representantforslaget.

Komiteen mener det er viktig å sikre en god rådgivnings- og karriereveiledningstjeneste for kunne å bistå elevene når de skal ta viktige valg for videre utdanningløp.

Komiteen viser til at ikke alle elever får tilgang på god nok informasjon til å ta veloverveide utdanningsvalg. Når så mange som 22 pst. av elevene oppgir at de ikke opplever å få god nok informasjon, viser det et behov for å styrke rådgivnings- og karriereveiledningstjenesten ytterligere.

Komiteen viser til at samfunnet er under stadig utvikling, noe som fører til en stadig endring av kompe-

tansebehovet. Elevenes karrierevalg står sentralt i hvorvidt samfunnet får tilgang på relevant arbeidskraft for å løse oppgavene innenfor både offentlig og privat sektor.

Komiteen viser til at kunnskapsbaserte råd styrker elevenes muligheter til å ta informerte og veloverveide utdanningsvalg. Stadige endringer i muligheter og oppgaver for fremtiden medfører at funksjonen som rådgiver krever god kompetanse i å kunne veilede elever. Elevene må derfor bli møtt av rådgivere som ikke bare har veiledningskompetanse, men også innsikt i utdannings- og arbeidsmarkedet.

Komiteen viser til at det er gjennomført en styrking av rådgivertjenesten i noen kommuner med gode resultat, der samarbeidet mellom rådgiver, lærer og ledelse har gitt økt kompetanse. Et utvidet samarbeid også med Nav, oppfølgingskontor og arbeidslivet vil gi økt kompetanse og bedre kvaliteten på rådgivningen.

Komiteen mener at minoritetsrådgivere har en viktig rolle i skolen og bidrar positivt til å forebygge utfordringer som elever med minoritetsbakgrunn kan oppleve. Det er avgjørende at denne oppgaven ikke svekkes i et flerkulturelt samfunn.

Komiteen viser til statsrådets uttalelse, der hun stiller seg bak forslagsstillerens intensjoner, og hvor hun viser til at regjeringen jobber med disse spørsmålene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet deler intensjonen bak representantforslaget om behovet for å gi alle elever og lærlinger en god karriereveiledning. Disse medlemmer viser til at Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse har det nasjonale faglige ansvaret for karriereveiledning i skolen. En viktig del av oppdraget er å gi støtte til skoleeiere til utvikling av kvalitet i tjenesten gjennom nettverksarbeid, kunnskapsutvikling, formidling og utvikling av ressurser som kan heve kvaliteten og bidra til læring på tvers.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre viser til at forslagene i representantforslaget har fått bred støtte i den skriftlige høringen, blant annet fra Norsk Lektorlag, NHO, Rådgiverforum, Skolelederforbundet og Skolenes landsforbund.

Disse medlemmer understreker at behovet for å endre og styrke karriereveiledningen er påpekt gjennom en rekke utredninger. Det vises blant annet til Liedutvalget, som utredet fullføringsreformen. De skrev blant annet:

«Utvalgets forslag til en ny videregående opplæring krever at ungdom og voksne får god karriereveiledning på et tidlig tidspunkt. Utvalget mener at fylkeskommunen må få et større ansvar for å ivareta karriereveiledningen. Dette innebærer at fylkeskommunen må jobbe tett opp mot kommunene og grunnskolene i arbeidet. Informasjonsflyten om elevene må bli bedre.»

Disse medlemmer er opptatt av at en nødvendighet opprustning av karriereveiledningen, særlig i ungdomsskolen, må sees i sammenheng med øvrig reformarbeid i skolen.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Sosialistisk Venstreparti er opptatt av å sikre en rådgivningstjeneste som sikrer tilstrekkelig og relevant karriereveiledning til alle elever på ungdomsskolen og særlig på 10. trinn. Det å ta valg for fremtiden er krevende, spesielt når man er ung og ikke har full oversikt over alle muligheter og alternativ. Med et samfunn og arbeidsliv som endres kontinuerlig, kreves det at en rådgiver har oppdatert kunnskap og kompetanse på rådgivning. For å kunne lykkes med det må rådgiver ha tilstrekkelig utdanning, kjennskap til arbeidslivets aktører som Nav og opplæringskontorene og tid til å lytte og veilede den enkelte tilstrekkelig.

Komiteens medlem fra Venstre vil berømme forslagsstillerne for å løfte et viktig tema. Det er ingen tvil om at det er viktig å sørge for tilstrekkelig med ressurser og kvalitet i karriereveiledningen i skolen. Slik forslagsstillerne redegjør for, er det viktig at elever får tilstrekkelig kunnskap og informasjon om hvilke muligheter som finnes for videre utdanning og yrkesvalg. Overgangen mellom ungdomsskole og videregående er særlig sårbar for elever, og det viktig med et godt samarbeid mellom skoleeiere i kommuner og fylkeskommuner for å sørge for at denne overgangen blir så god som mulig. Det å ha tilstrekkelig tilgang til og fokus på kvalitet i karriereveiledningen er en viktig del av dette arbeidet.

Dette medlem mener at det er svært viktig at elever får kvalifiserte råd om utdanningsvalg, jobbmuligheter og arbeidsmarkedet. Dette er avgjørende for at elevene skal kunne ta gode valg, og for å motvirke feilvalg, omvalg og frafall. Dette medlem mener at det må være et utstrakt samarbeid mellom de ulike karriereveilednings- og rådgivningstjenestene, og viser til at Venstre i regjering arbeidet for at det ble lagt til rette for økt samarbeid mellom ulike aktører på veiledningsfeltet.

Dette medlem mener også at det er viktig å ha høy kvalitet i tilbudet som møter elevene, og vil peke på at det skulle utvikles et eget rammeverk med kompetansestandarder for rådgivere og karriereveiledere i skolen.

Ansvaret for rådgivnings- og karriereveiledningen

Når det gjelder forslag 1 fra forslagsstillerne, viser komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet til det omfattende samarbeidet og dialogen som er etablert med alle deler av karriereveiledningsfeltet, blant annet gjennom Nasjonalt forum

for karriereveiledning og Nettverk for karriereveiledning i fylkeskommunen. Direktoratet for høyere utdanning og komeptanse driver også sammen med Arbeids- og velferdsdirektoratet og Integrerings- og mangfoldsdirektoratet Nettverk for samarbeid om opplæring og kvalifisering, der alle fylkeskommuner og Nav-fylker deltar.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre mener at det som en del av arbeidet med å sørge for å styrke kvalitet og tilgang på karriereveiledning er hensiktsmessig å utrede hvordan ansvaret for rådgivnings- og karriereveiledningstjenesten for hele skoleløpet kan samles og koordineres bedre, og hvordan samarbeidet mellom karriereveiledningen, Nav og arbeids- og næringsliv kan styrkes.

Disse medlemmer mener en slik utredning kan sørge for et mer sømløst system for elevene. Det er spesielt viktig når man vet at det er i situasjoner med fravær og frafall eller i overgangen mellom grunnskole og videregående skole at elevene er mest sårbare for å falle fra eller avslutte sin utdanning.

Disse medlemmer er bekymret for at det i regjeringens budsjettforslag ikke er satt av tilstrekkelige ressurser til å følge opp elever som faller fra videregående opplæring. Til tross for at Oppfølgingstjenestens målgruppe er utvidet, gjenspeiles dette ikke i midlene som er bevilget til fylkeskommunene til å følge opp fullføringsreformen. Det er etter disse medlemmers syn derfor viktig at en slik utredning også ser på ressursbehovet for karriereveiledning, slik at man vet mer om det reelle ressursbehovet for å kunne gi tilfredsstillende og nok karriereveiledning gjennom skoleløpet.

Komiteens medlem fra Fremskrittspartiet støtter intensjonen med representantforslaget og mener at det er svært viktig med en god karriereveiledning for at landets ungdom skal treffe valg som er godt tilpasset deres personlige interesser og evner, fyller samfunnet og næringslivets behov og minsker feilvalg og frafall og dermed sløsing av fellesskapets ressurser. Både frafallstall og den målbare mangelen på arbeidskraft innen visse bransjer og yrker viser at karriereveiledningen i skolen ikke fungerer godt nok. Praktisk og oppdatert erfaring og kunnskap om nærings- og arbeidsliv, og å ha et godt nettverk til bedrifter og næringsaktører, arbeidslivsorganisasjoner og utdanningsaktører, er etter dette medlems syn en viktig forutsetning for at både skoler og individuelle veiledere skal lykkes med å få landets unge generasjoner ut i arbeidsliv og bidragsytende virke. Fremskrittspartiet ønsker et tettere samarbeid mellom skoler og arbeidsliv, og dette medlem vil fremheve hvordan Saltenmodellen er ett av flere fremragende eksempler på at et

tett samarbeid med og tidlig involvering av næringslivet kan bidra til flere lærlingplasser og et populært tilbud med lavt frafall innen yrkesfag. Dette medlem mener at forslag nummer 1 i representantforslaget er dekkende for de hensyn Fremskrittspartiet er opptatt av i styrkingen av karriereveiledningen, og at dette forslaget også inkluderer de viktigste elementene fra flere av de andre forslagene.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede hvordan ansvaret for rådgivnings- og karriereveiledningstjenesten for hele skoleløpet kan samles og koordineres bedre, og hvordan samarbeidet mellom karriereveiledningen, Nav og arbeids- og næringsliv kan styrkes.»

Karriereveiledere

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet er enig med forslagsstillerne i at kompetanse er en forutsetning for å gi god karriereveiledning, og viser til at Direktoratet for høyere utdanning og komeptanse, sammen med representanter for alle sektorer der det drives veiledning, har utviklet et nasjonalt kvalitetsrammeverk for karriereveiledning. Disse medlemmer merker seg at Direktoratet for høyere utdanning og komeptanse har fått i oppdrag fra Kunnskapsdepartementet å utvikle forslag til kompetansestandarder for karriereveiledning i skolen, og imøteser den videre oppfølgingen av dette arbeidet.

Når det gjelder rapportering om varierende kvalitet i karriereveiledningen, viser disse medlemmer til at Direktoratet for høyere utdanning og komeptanse har gjennomført flere oppdrag for å undersøke kvaliteten på karriereveiledningen i skolen, og at departementet har til vurdering oppfølging av de anbefalinger som kommer ut av dette arbeidet. Disse medlemmer er enig i at det vil være naturlig å se dette i sammenheng med hvordan det jobbes på tvers mellom sektorer og skoleslag for å ivareta prinsippet om god karriereveiledning.

Vedrørende forslag 3 i representantforslaget om å styrke og videreutvikle videreutdanningstilbudet for dem som jobber med karriereveiledning i skolen, viser disse medlemmer til at Direktoratet for høyere utdanning og komeptanse allerede har fått i oppdrag å utrede hvordan utdannings- og videreutdanningstilbudet for dem som jobber med karriereveiledning i skolen, kan videreutvikles og forbedres med sikte på å øke kvaliteten i karriereveiledningen.

Disse medlemmer viser for øvrig til at regjeringen jobber med en stortingsmelding om 5.–10. trinn, som skal legges frem for Stortinget i 2024. Intensjonen er å innrette skolen slik at elevene vil oppleve undervisningen som relevant, øke motivasjonen for utdanning

og derigjennom gjøre elevene bedre forberedt til å foreta valg om videre utdanning og yrkesvalg.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre mener man med fordel kan vurdere om karriereveileder skal være en egen stillingskategori i skolen, og tydeliggjøre kravene om rådgiverrelevant utdanning og kompetanse for å være rådgiver i skolen.

Disse medlemmer støtter også forslaget om å styrke og videreutvikle videreutdanningstilbudet for dem som jobber med karriereveiledning i skolen.

Disse medlemmer mener at til tross for at regjeringen jobber med en stortingsmelding om 5.–10. trinn som skal legges frem for Stortinget våren 2024, er det fortsatt behov for å styrke og videreutvikle karriereveiledning i skolen. Videre er det etter disse medlemmers syn slik at det å styrke karriereveiledningen vil kunne sørge for mer tilpasset opplæring og tettere oppfølging av den enkelte elev. Å styrke karriereveiledningen er etter disse medlemmers syn med på å innrette skolen slik at elevene vil oppleve undervisningen som relevant og øke motivasjonen for utdanning.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt vil vise til Utdanningsforbundets høringsinnspill, som påpeker viktigheten av videreutdanning og styrking av kompetansen til de som har ansvar for rådgiving. Samtidig påpeker Utdanningsforbundet at ytterligere pålegg av oppgaver i form av koordinering ikke må medføre merbelastning for den enkelte rådgiver. Videre må man i samarbeid med partene sikre at en egen stillingskategori vurderes nøye, slik at både faglige og tariffmessige forhold ivaretas.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Venstre vil fremme følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere om karriereveileder skal være en egen stillingskategori i skolen, og tydeliggjøre kravene om rådgiverrelevant utdanning og kompetanse for å være rådgiver i skolen, for eksempel i henhold til anbefalingene utarbeidet av Utdanningsdirektoratet.»

«Stortinget ber regjeringen fremlegge en plan for hvordan man kan sikre et godt videreutdanningstilbud for rådgivere i skolen.»

Mangfoldsrådgivere

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Venstre, er opp-tatt av det sikres et tilstrekkelig antall mangfoldsrådgivere, tidligere kalt minoritetsrådgivere, i norsk skole, både i ungdomsskolen og i videregående skole.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre viser til at mangfoldsrådgivere i skolen har et bredere mandat enn kun karriereveiledning. Mangfoldsrådgiverne i skolen har som del av sitt mandat å sørge for at unge mennesker skal ha mulighet til å bestemme over eget liv. Uavhengig av opprinnelsesland, etnisitet, religion, kjønn eller seksuell legning har alle som befinner seg i Norge rett til å leve et fritt liv og krav på beskyttelse mot negativ sosial kontroll, tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og andre former for vold.

Disse medlemmer viser til at unge skal kunne kontakte mangfoldsrådgiver for å søke hjelp til problemstillinger som dreier seg om andre forhold enn karriereveiledning. Det kan dreie seg om strenge grenser hjemme og lite frihet til å ta egne valg og leve livet slik de ønsker. Det kan dreie seg om at ungdom opplever sterkt sosialt press og forventninger, og at ungdom opplever vold, trusler eller tvang, og at ungdom er redd for å bli forlovet eller giftet bort mot sin vilje eller har spørsmål knyttet til seksuell legning.

Komiteens medlem fra Venstre støtter forslaget om å sikre at ungdomsskoler i områder med en høy innvanderandel har tilstrekkelig tilgang på mangfoldsrådgivere. Det er etter dette medlemms syn viktig å samtidig understreke at mangfoldsrådgivere har flere andre viktige oppgaver som strekker seg langt utenfor tradisjonell karriereveiledning.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Venstre fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede behov for og organisering av mangfoldsrådgivere slik at man har tilstrekkelig dekning, og at tjenesten blir en naturlig del av skoleverket.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at mangfoldsrådgiverne i dag ikke er en del av rådgivningstjenesten eller den øvrige undervisningen, noe som mange steder oppleves som uheldig. Disse medlemmer mener det også bør vurderes om denne funksjonen bør flyttes fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet til Utdanningsdirektoratet, slik at også denne rådgivningstjenesten blir en naturlig del av skolen.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen vurdere om karriereveileder skal være en egen stillingskategori i skolen, og tydeliggjøre kravene om rådgiverrelevant utdanning og kompetanse for å være rådgiver i skolen, for eksempel i henhold til anbefalingene utarbeidet av Utdanningsdirektoratet.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen fremlegge en plan for hvordan man kan sikre et godt videreutdanningstilbud for rådgivere i skolen.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen utrede behov for og organisering av mangfoldsrådgivere slik at man har tilstrek-

kelig dekning, og at tjenesten blir en naturlig del av skoleverket.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Stortinget ber regjeringen utrede hvordan ansvaret for rådgivnings- og karriereveiledningstjenesten for hele skoleløpet kan samles og koordineres bedre, og hvordan samarbeidet mellom karriereveiledningen, Nav og arbeids- og næringsliv kan styrkes.

Oslo, i utdannings- og forskningskomiteen, den 30. januar 2024

Hege Bae Nyholt

leder

Grete Wold

ordfører

VEDLEGG



**DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT**

Kunnskapsministeren

Stortinget
Karl Johansgate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

23/5002-

24. november 2023

Representantforslag 18 S (2023-2024) om fornyelse av karriereveiledningen i skolen

Jeg viser til brev fra Stortingets utdannings- og forskningskomité der det bes om min vurdering av representantforslag 18 S (2023-2024 fra stortingsrepresentantene Jan Tore Sanner, Kari-Anne Jønnes, Margret Hagerup og Tone Wilhelmsen Trøen om fornyelse av karriereveiledningen i skolen.

Det norske arbeidslivet er høykompetent, og det å ha en kvalifikasjon fra videregående opplæring har blitt en nødvendig forutsetning for å få varig tilknytning til det norske arbeidslivet.

Karriereveiledning kan forebygge og motvirke at unge, og voksne i omstilling, velger feil utdanning. God karriereveiledning kan hindre at unge avbryter utdanningen og havner utenfor utdanning og arbeid, eller må begynne på et nytt utdanningsløp og "rykke tilbake til start".

God karriereveiledning bidrar ikke bare til at folk gjør et godt valg i en konkret situasjon, men skal gi dem verktøy til å gjøre gode fremtidige valg – hver gang. Dette blir stadig viktigere i et arbeidsmarked med høy endringstakt.

Jeg deler derfor forslagsstillernes vurdering av at det er viktig at elever og lærlinger har tilgang på karriereveiledning av god kvalitet. Karriereveiledning er et viktig virkemiddel for at flere deltar i livslang læring. Fylkeskommunene har i dag en lovpålagt plikt til å tilby

karriereveiledning og alle fylker har ett eller flere karrieresentre. Det er også etablert en nasjonal, digital karriereveiledningstjeneste som er tilgjengelig for alle uavhengig av hvor i landet man bor.

Jeg er glad for at i ny opplæringslov vil lærlinger ha samme tilgang til skolens rådgivning som elever har. Fylkeskommunen skal sørge for at også de som har læretid i bedrift får tilgang til rådgivning om utdanning og yrkesvalg, og rådgivning om sosiale og personlige forhold. Samtidig innføres en plikt til å sørge for rådgivning for voksne i videregående opplæring. Dette er viktige grep.

Regjeringen jobber med en stortingsmelding om 5.-10.trinn som skal legges frem for Stortinget i 2024. Som et av hovedgrepene skal meldingen beskrive hvordan skolen kan bli mer praktisk og variert. Jeg ønsker at flere elever skal få undervisning som oppleves relevant og få mulighet til å utvikle praktiske ferdigheter. Dette mener jeg vil gjøre elevene bedre forberedt til valg av utdanningsprogram i videregående. Forskning viser for eksempel til at særlig faget utdanningsvalg har stort potensiale for å være en viktig arena for utprøving, utforskning av seg selv og verden der ute. Faget vil derfor være tema i meldingen. De nye læreplanene i skolen muliggjør mer utforskende og praktisk læring i alle fag, men jeg mener det er behov for støtte og ressurser som gjør det mulig i praksis. Derfor har regjeringen i budsjettet for 2024 foreslått 127 mill. kroner i tilskudd til utstyr og læringsarenaer på 5.-10.trinn, samt en ny rentekompensasjonsordning, som vil gi kommuner kompensasjon for større investeringer i utstyr og areal i skolene.

Representantene har fire forslag og jeg vil kommentere disse i det følgende.

Forslag 1: Stortinget ber regjeringen utrede hvordan ansvaret for rådgivnings- og karriereveiledningstjenesten for hele skoleløpet kan samles og koordineres bedre, og hvordan samarbeidet mellom karriereveiledningen, Nav og arbeids- og næringsliv kan styrkes.

Jeg er enig i at det er ønskelig å styrke samarbeidet mellom alle aktører som driver veiledning av elever og lærlinger, ikke bare rådgivningen i skolen. Regjeringen ønsker å legge til rette for dette. Det er også ønskelig med et godt samarbeid mellom ulike aktører i skolen og Nav.

Regjeringen ønsker å redusere utenforskap, særlig blant unge. Her har jeg et tett samarbeid med arbeids- og inkluderingsministeren. På Kunnskapsdepartementets område vil vi blant annet se på hvordan oppfølgingstjenesten kan videreutvikles, særlig i lys av den nye fullføringsretten.

Det kan være mange og sammensatte årsaker til at ungdom ikke fullfører videregående. Regjeringen mener derfor det er nødvendig at det jobbes mer på tvers av

sektorene. Regjeringen har blant annet satt i gang en pilot for å finne ut mer om hvordan oppfølgingstjenesten og NAV kan samarbeide bedre for å redusere frafall fra videregående opplæring.

Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir) har det nasjonale faglige ansvaret for karriereveiledning i skolen. En del av deres oppdrag innebærer nettopp å støtte skoleeiere og praktikere og bidra til utvikling av kvalitet i tjenesten gjennom nettverksarbeid, kunnskapsutvikling, formidling og utvikling av ressurser som kan heve kvaliteten og bidra til læring på tvers. Dette innebærer dialog og samarbeid med alle deler av karriereveiledningsfeltet og direktoratet har jevnlig møter i Nasjonalt forum for karriereveiledning og Nettverk for karriereveiledning i fylkeskommunen. HK-dir driver også sammen med Arbeids- og velferdsdirektoratet (AID) og Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) Nettverk for samarbeid om opplæring og kvalifisering, der alle fylkeskommuner og NAV-fylker deltar.

Representantene viser til at ulike forskningsrapporter og utvalg har pekt på at karriereveiledningstilbudet i skolen er varierende, at ikke alle opplever å få god informasjon og veiledning. Hvordan rådgiverne opplever situasjonen sin er også ulik og mange rådgivere opplever at de har en knapp tidsressurs. HK-dir har som en del av sitt faglige ansvar fått gjennomført flere oppdrag for å undersøke kvaliteten på karriereveiledningen i skolen, og departementet vurderer oppfølging av anbefalinger som kommer ut av det arbeidet. En del av dette vil det være naturlig å se på i sammenheng med hvordan det jobbes på tvers mellom sektorer og skoleslag for å ivareta prinsippet om god karriereveiledning.

Forslag 2: Stortinget ber regjeringen vurdere om karriereveileder skal være en egen stillingskategori i skolen, og tydeliggjøre kravene om rådgiverrelevant utdanning og kompetanse for å være rådgiver i skolen, for eksempel i henhold til anbefalingene utarbeidet av Utdanningsdirektoratet.

Kompetanse er en forutsetning for å gi karriereveiledning av høy kvalitet. Derfor har HK-dir, sammen med representanter for alle sektorer der det drives veiledning, utviklet et nasjonalt kvalitetsrammeverk for karriereveiledning. Et konkret mål for Nasjonalt kvalitetsrammeverk er at det blir brukt som verktøy for utvikling av kvalitet i karriereveiledning. Rammeverket skal være nyttig både for utvikling av kvalitet i praksisfeltet, og for styring og ledelse, og det skal bidra til at befolkningen har tilgang til karriereveiledningstjenester av høy kvalitet.

Rammeverket er utviklet for nasjonalt nivå og det er derfor viktig at hver sektor tar tak i det og utvikler det for sitt bruk. HK-dir har derfor i 2022 fått i oppdrag fra Kunnskapsdepartementet å utvikle forslag til kompetansestandarder for karriereveiledning i skolen, basert på de tverrsektorielle kompetansestandardene i Nasjonalt kvalitetsrammeverk for karriereveiledning. Jeg ser frem til å motta direktoratets forslag.

Vi har også en nasjonal digital karriereveiledningstjeneste, karriereveiledning.no. Her kan hele befolkningen få veiledning via chat eller telefon fra profesjonelle karriereveiledere, uavhengig av alder og hvor i landet de bor. Tjenesten får gode tilbakemelding fra brukerne og supplerer lokale fysiske tilbud. Karriereveiledning.no prioriterer også strategisk arbeid med erfaringsdeling og faglig samarbeid.

Forslag 3: Stortinget ber regjeringen styrke og videreutvikle videreutdanningstilbudet for dem som jobber med karriereveiledning i skolen.

Jeg er enig i at et godt utdanningstilbud for dem som jobber med karriereveiledning i skolen er viktig. Derfor har Kunnskapsdepartementet også gitt HK-dir i oppdrag å utrede hvordan utdannings- og videreutdanningstilbudet for dem som jobber med karriereveiledning i skolen kan videreutvikles og forbedres.

HK-dir driver nettjenesten Veilederforum.no for alle som driver veiledning om utdanning, jobb og karriere. Målet med tjenesten er å gjøre relevant fagstoff, forskning, aktuell informasjon og ressurser lett tilgjengelig for veilederne, være et viktig bidrag til kompetanseheving og økt faglig fellesskap og tilrettelegge for effektiv informasjonsutveksling for karriereveiledere og rådgivere på tvers av sektorer. Redaksjonsrådet ledes av HK-dir og består ellers av Rådgiverforum Norge, De offentlige karrieresentrene, Karriereveilederutdanningene, Karriereforum i høyere utdanning, Rådgiverkoordinatorene i fylkeskommunene, Nettverk for karriereveiledning i fylkeskommunene, IMDi, Nav fylke og Utdanningsdirektoratet.

Forslag 4: Stortinget ber regjeringen sikre at ungdomsskoler i områder med en høy innvandrerandel har tilstrekkelig tilgang på minoritetsrådgivere.

Minoritetsrådgivere er arbeids- og inkluderingsministerens ansvar. Det er i dag utplassert 59 minoritetsrådgivere på ungdoms- og videregående skoler samt på enkelte voksenopplæringssentre. Minoritetsrådgiverne er et viktig lavterskeltilbud for personer som står i fare for, eller som utsettes for, negativ sosial kontroll, æresrelatert vold, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse. De kan komme tidlig inn med rådgivning og forebyggende tiltak. Minoritetsrådgiverne skal også styrke kompetansen om negativ sosial kontroll og æresrelatert vold blant skoleansatte, ansatte i lokale flyktningtjenester, NAV, voksenopplæringsinstitusjoner og andre hjelpetjenester. I budsjettforslaget for 2024 har regjeringen foreslått å styrke minoritetsrådgiverordningen med seks nye rådgivere. Det er foreløpig ikke tatt stilling til hvor disse skal plasseres. Det er også besluttet å endre tittelen til mangfoldsrådgivere/mangfoldsrådgiverordningen for bedre å reflektere hva rådgiverne faktisk jobber med.

NOVA har fått i oppdrag av IMDi å følgevaluere en igangsatt pilot som gjelder minoritetsrådgivere på *ungdomsskoler* i utsatte byområder og på *voksenopplæringssentre* i perioden 2021-2024. Formålet er blant annet å undersøke om utvidelse til ungdomsskoler og

voksenopplæringsssentre bidrar til at flere barn og unge som står i fare for, eller utsettes for, negativ sosial kontroll, æresrelatert vold, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse får hjelp og oppfølging. Forskerne vil også undersøke om mandatet og målene for minoritetsrådgiverordningen gjenspeiler de utfordringene som minoritetsrådgiverne møter i sitt arbeid på ungdomsskoler og voksenopplæringsssentre.

Rapporten forventes ferdigstilt i 2024. Basert på funn blant annet i denne evalueringen utvikles ordningen videre.

Med hilsen



Kari Nessa Nordtun

Dokumentet er godkjent elektronisk og påført statsrådets signatur

